

Rhifedd Y Cyfnod Sylfaen		Meithrin	Dosbarth derbyn	Blwyddyn 1	Blwyddyn 2
Llinynnau	Elfennau	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Datblygu ymresymu rhifyddol	Adnabod prosesau a chysylltiadau	- trosglwyddo sgiliau mathemategol i weithgareddau chwarae a’r ystafell ddosbarth - adnabod camau i gwblhau’r dasg neu gyrraedd datrysiad - dewis mathemateg a thechnegau priodol i’w defnyddio - dewis a defnyddio ffeithiau rhif a strategaethau meddwl perthnasol - dewis cyfarpar ac adnoddau priodol - defnyddio gwybodaeth a phrofiad ymarferol yn sail wrth amcangyfrif			
	Cynrychioli a chyfathrebu	- defnyddio ieithwedd arferol ac ieithwedd fathemategol i siarad am eu syniadau a’u dewisiadau eu hunain - cyflwyno’u gwaith ar lafar, ar ffurf llun ac yn ysgrifenedig, a defnyddio amrywiaeth o ffyrdd i gyflwyno data a gasglwyd - dylunio a mireinio dulliau anffurfiol, personol o gofnodi, gan symud tuag at ddefnyddio geiriau a symbolau mewn brawddegau rhif			
	Adolygu	- defnyddio strategaethau gwirio i benderfynu a yw atebion yn rhesymol - dehongli atebion yng nghyd-destun y broblem ac ystyried a yw atebion yn synhwyrol - dehongli gwybodaeth a gyflwynir ar ffurf siartiau a diagramau a dod i gasgliadau priodol			
Defnyddio sgiliau rhif	Defnyddio ffeithiau rhif a’r berthynas rhwng rhifau	- cyfrif hyd at 5 gwrthrych yn ddibynadwy - adnabod y rhifau 0 i 5 a chysylltu’r rhif â’r nifer perthnasol - cymharu a rhoi rhifau yn eu trefn hyd at 5 o leiaf	- cyfrif hyd at 10 o wrthrychau’n ddibynadwy - darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 10 o leiaf - cymharu a rhoi rhifau yn eu trefn hyd at 10 o leiaf	- cyfrif hyd at 20 o wrthrychau’n ddibynadwy - darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 20 o leiaf - cymharu a rhoi rhifau yn eu trefn hyd at 20 o leiaf - defnyddio ffeithiau rhif o fewn 10, h.y.: - dyblu a haneru, e.e. $4 + 4$ - bondiau o 10, e.e. $6 + 4$	- cyfrif setiau o wrthrychau drwy eu rhoi mewn grwpiau o 2, 5 neu 10 - darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 100 - cymharu a rhoi rhifau 2 ddigid mewn trefn - galw i gof ffeithiau rhif hyd at 10, er mwyn deillio ffeithiau eraill, h.y.: - dyblu a haneru, e.e. <i>cyfrifo 40 + 40 drwy wybod 4 + 4</i> - bondiau o 10, e.e. <i>cyfrifo 60 + 40 drwy wybod 6 + 4</i> - galw i gof dablau llوسي 2, 5 a 10 a’u defnyddio
	Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymhareb			canfod haneri mewn sefyllfaoedd ymarferol	canfod haneri a chwarteri mewn sefyllfaoedd ymarferol
	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig	- deall a defnyddio’r cysyniad o ‘un arall’ wrth chwarae - deall a defnyddio’r cysyniad o ‘un yn llai’ wrth chwarae	- cyfuno dau grŵp o wrthrychau er mwyn canfod ‘faint sydd yna yn gyfan gwbl?’ - tynnu gwrthrychau i ffwrdd er mwyn canfod ‘faint sydd ar ôl?’	- adio a thynnu rhifau sy’n cynnwys hyd at 10 gwrthrych - defnyddio strategaethau ‘cyfrif ymlaen’ i adio 2 gasgliad, gan ddechrau gyda’r rhif mwyaf, e.e. $8 + 5$	- canfod gwahaniaethau bach o fewn 20 drwy ddefnyddio strategaethau ‘cyfrif ymlaen’ - galw i gof ffeithiau rhif hyd at 10 a gwerth lle i adio a thynnu rhifau mwy, e.e. $24 + 4$, $30 + 5$, $34 + 10$
	Amcangyfrif a gwirio			cynnig amcangyfrif synhwyrol ar gyfer nifer o wrthrychau y gellir eu gwirio drwy gyfrif	- defnyddio strategaethau gwirio: - adio eto mewn trefn wahanol - defnyddio haneru a dyblu o fewn 20
	Rheoli arian	dangos ymwybyddiaeth o bwrpas arian drwy chwarae rôl	defnyddio darnau arian 1c, 2c, 5c a 10c i dalu am eitemau	- defnyddio gwahanol gyfuniadau o arian i dalu am eitemau hyd at 20c - canfod beth yw’r cyfanswm a rhoi newid o 10c	- defnyddio gwahanol gyfuniadau o arian i dalu am eitemau hyd at £1 - canfod beth yw’r cyfanswm a rhoi newid o luosrifau 10c
Defnyddio sgiliau mesur	Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd	cymharu, didoli a rhoi trefn ar ddau wrthrych neu fwy ar sail maint, pwysau neu gynhwysedd drwy arsylwi’n uniongyrchol	- defnyddio’r cymariaethau canlynol yn uniongyrchol: - hyd, uchder a phellter, e.e. <i>hirach/byrrach na</i> - pwysau/màs, e.e. <i>trymach/ysgafnach na</i> - cynhwysedd, e.e. <i>yn dal mwy/llai na</i>	- defnyddio unedau ansafonol i fesur: - hyd, uchder a phellter - pwysau/màs - cynhwysedd	- defnyddio unedau safonol i fesur: - hyd, uchder a phellter: metrau, hanner metrau neu gentimetrau - pwysau/màs: cilogramau neu bwysau 10 gram - cynhwysedd: litrau
	Amser	rhagweld elfennau o drefn ddyddiol a defnyddio’r termau ‘cyn’ ac ‘ar ôl’	- dangos dealltwriaeth cynyddol o ba mor hir y mae tasgau a gweithgareddau beunyddiol yn eu cymryd - defnyddio’r cysyniad o amser mewn perthynas â’u gweithgareddau bob dydd	- defnyddio unedau amser safonol i ddarllen faint o’r gloch yw hi ar glocliau analog a chlocliau digidol 12 awr - defnyddio’r cysyniad o amser mewn perthynas a’u gweithgareddau beunyddiol ac wythnosol a thymhorau’r flwyddyn	- adnabod ‘hanner awr wedi’, ‘chwarter wedi’ a ‘chwarter i’ ar gloc analog - darllen oriau a munudau ar gloc digidol 12 awr
	Tymheredd	defnyddio geiriau sy’n disgrifio tymheredd mewn gweithgareddau bob dydd, e.e. <i>poeth/oer</i>	defnyddio cymariaethau uniongyrchol wrth ddisgrifio’r tymheredd, e.e. <i>poeth/oer</i>	defnyddio geiriau disgrifio ar gyfer ystod o dymheredd, e.e. <i>oerach/poethach</i>	cymharu’r tymheredd dyddiol drwy ddefnyddio thermomedr (°C)
	Arwynebedd a chyfaint Ongl a safle	dilyn cyfarwyddiadau dau gam i wneud symudiadau syml mewn gemau a gweithgareddau chwarae	symud i gyfeiriadau penodol	gwneud troeon cyflawn a hanner tro	- adnabod hanner a chwarter tro yn glocwedd a gwrthglocwedd - adnabod bod chwarter tro yn gyfystyr ag ongl sgwâr
Defnyddio sgiliau data	Casglu a chofnodi data Cyflwyno a dadansoddi data Dehongli canlyniadau	- paru a threfnu gwrthrychau neu luniau trwy adnabod tebygolrwydd - gwneud marciau i ddechrau cofnodi casgliadau.	- didoli a dosbarthu gwrthrychau drwy ddefnyddio un maen prawf - cofnodi casgliadau drwy ddefnyddio marciau, rhifau neu luniau.	- didoli a dosbarthu gwrthrychau drwy ddefnyddio mwy nag un maen prawf - casglu gwybodaeth drwy bleidleisio neu ddidoli a chyflwyno ar ffurf lluniau, gwrthrychau neu luniadau - llunio rhestrau a thablau yn seiliedig ar y data a gasglwyd.	- casglu a chofnodi data o: - restrau a thablau - diagramau - graffiau bloc - pictogramau lle bo’r symbol yn cynrychioli un uned - echdynnu a dehongli gwybodaeth o restrau, tablau, diagramau a graffiau.

Rhifedd					
Cyfnod Allweddol 2		Blwyddyn 3	Blwyddyn 4	Blwyddyn 5	Blwyddyn 6
Llinynnau	Elfennau	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Datblygu ymresymu rhifyddol	Adnabod prosesau a chysylltiadau	- trosglwyddo sgiliau mathemategol i amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd - adnabod y camau a’r wybodaeth briodol sydd eu hangen er mwyn cwblhau’r dasg neu gyrraedd datrysiad - devis mathemateg a thechneg briodol i’w defnyddio - devis a defnyddio offer ac unedau mesur addas - devis strategaeth feddwl neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae’n briodol defnyddio cyfrifiannell - amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio’r unedau cywir			
	Cynrychioli a chyfathrebu	- egluro canlyniadau a gweithdrefnau’n glir drwy ddefnyddio ieithwedd fathemategol - mireinio dulliau anffurfiol o gofnodi cyfrifiadau ysgrifenedig, gan symud i ddulliau cyfrifo ffurfiol pan fyddant wedi datblygu digon i wneud hynny - defnyddio nodiant, symbolau ac unedau mesur priodol - devis a llunio siartiau, diagramau a graffiau priodol a chanddynt raddfeydd addas			
	Adolygu	- devis o blith ystod gynyddol o strategaethau gwirio er mwyn penderfynu a yw atebion yn rhesymol - dehongli atebion yng nghyd-destun y broblem ac ystyried a yw’r atebion yn synhwyrol, gan gynnwys dangosyddion cyfrifiannell, analog a digidol - defnyddio data i ddod i gasgliadau, a chydnabod y gall rhai casgliadau fod yn gamarweiniol neu’n ansicr			
Defnyddio sgiliau rhif	Defnyddio ffeithiau rhif a’r berthynas rhwng rhif	- darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 1 000 - cymharu ac amcangyfrif gyda rhifau hyd at 100 - defnyddio strategaethau meddwl i alw ffeithiau rhif i gof o fewn 20 - galw tablau lluosï 2, 3, 4, 5 a 10 i gof a’u defnyddio i ddatrys problemau lluosï a rhannu - lluosi rhifau â 10	- darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 10 000 - cymharu ac amcangyfrif gyda rhifau hyd at 1 000 - defnyddio strategaethau meddwl i alw tablau lluosï 2, 3, 4, 5, 6 a 10 i gof a’u defnyddio i ddatrys problemau rhannu - lluosi a rhannu rhifau â 10 a 100	- darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 100 000 - cymharu degolion 1 lle degol a 2 le degol - defnyddio strategaethau meddwl i alw tablau lluosï 2, 3, 4, 5, 6, 8 a 10 i gof a’u defnyddio i ddatrys problemau rhannu - lluosi a rhannu rhifau a degolion â 10 a 100	- darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 1 miliwn a rhifau i 3 lle degol - defnyddio strategaethau meddwl i alw tablau lluosï i gof hyd at 10 x 10 a’u defnyddio i ddatrys problemau rhannu - lluosi rhifau a degolion â lluosrifau 10, e.e. <i>15 x 30, 1.4cm x 20</i>
	Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymhareb	- defnyddio haneri a chwarteri - haneru rhifau 2 ddigid yng nghyd-destun rhif, arian a mesuriadau - canfod symiau ffracsiwn yn gysylltiedig â’r ffeithiau sy’n hysbys am luosi, e.e. <i>1/3 o 18, 1/5 o 15</i>	- haneru rhifau 3 digid yng nghyd-destun rhif, arian a mesuriadau - canfod symiau ffracsiynol drwy ddefnyddio ffeithiau hysbys am dablau, e.e. <i>1/6 o 30cm</i> - adnabod mai amryw o rannau sy’n creu rhif cyfan yw ffracsiynau, e.e. <i>2/3, 3/10</i>	- defnyddio’r ddealltwriaeth o gywerthedd ffracsiynau a degolion syml wrth fesur a chyfrifo, e.e. <i>½ = 0.5, 1/10 = 0.1</i> - cyfrifo symiau ffracsiwn, e.e. <i>1/8 o 24 = 3, felly 5/8 o 24 = 15</i> - defnyddio strategaethau dyblu a haneru wrth weithio gyda chyfrannau syml	- defnyddio’r ddealltwriaeth o gywerthoedd ffracsiynau, degolion a chanrannau syml, e.e. <i>canfod 25% o 60cm a gwybod bod hyn yn gyfwerth â ¼ o 60cm</i> - cyfrifo symiau canrannol yn seiliedig ar 10%, e.e. 20%, 5%, 15% - defnyddio cymhareb a chyfrannedd syml
	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig	- canfod gwahaniaethau o fewn 100 - defnyddio strategaethau meddwl i adio a thynnu rhifau 2 ddigid - dosrannu er mwyn dyblu a haneru rhifau 2 ddigid	- canfod gwahaniaethau o fewn 1 000 - adio rhif 2 ddigid at, neu dynnu rhif 2 ddigid o, rif 3 digid drwy ddefnyddio dull meddwl neu ysgrifenedig priodol - defnyddio strategaethau meddwl i luosi a rhannu rhifau 2 ddigid â rhif 1 digid	- canfod gwahaniaethau rhwng rhifau ag 1 lle degol - adio a thynnu rhifau 3 digid drwy ddefnyddio dull meddwl neu ysgrifenedig priodol - lluosi a rhannu rhifau 3 digid â rhif 1 digid	- adio a thynnu rhifau drwy ddefnyddio rhifau cyfan a degolion - lluosi rhifau 2 a 3 digid â rhif 2 ddigid - rhannu rhifau 3 digid â rhif 2 ddigid
	Amcangyfrif a gwirio	- defnyddio adio i wirio tynnu - defnyddio dyblu i wirio haneru - defnyddio adio droen i wirio lluosï	- gwirio atebion drwy ddefnyddio gweithrediadau gwrthdro - amcangyfrif drwy dalgrynnu i’r 10 neu’r 100 agosaf	- gwirio atebion drwy ddefnyddio gweithrediadau gwrthdro - amcangyfrif drwy dalgrynnu i’r 10, y 100 neu’r 1 000 agosaf	- gwirio atebion drwy ddefnyddio gweithrediadau gwrthdro - amcangyfrif drwy dalgrynnu i’r 10, y 100, y 1 000 neu’r rhif cyfan agosaf
	Rheoli arian	- defnyddio gwahanol gyfuniadau o arian i dalu am eitemau hyd at £2 a chyfrifo’r newid - trefnu a chymharu eitemau hyd at £10 - cofnodi arian a wariwyd a chynilion	- defnyddio arian i dalu am eitemau hyd at £10 a chyfrifo’r newid - rhoi eitemau yn eu trefn a’u cymharu hyd at £100 - adio a thynnu cyfansymiau llai na £10 drwy ddefnyddio’r nodiant cywir, e.e. <i>£6.85 – £2.76</i> - rheoli arian, cymharu costau rhwng adwerthwyr gwahanol a phenderfynu beth y gellir ei brynu o fewn cyllideb benodedig	- cymharu a rhoi eitemau mewn trefn o ran cost, hyd at £1 000 - adio a thynnu cyfansymiau llai na £100 drwy ddefnyddio’r nodiant cywir, e.e. <i>£28.18 + £33.45</i> - cynllunio ac olrhain arian a chynilion drwy gadw cofnodion cywir - deall bod cyllidebu yn bwysig	- defnyddio’r termau elw a chollod mewn gweithgareddau prynu a gwerthu a gwneud cyfrifiadau syml ar gyfer hyn - deall y manteision a’r anfanteision sy’n gysylltiedig â defnyddio cyfrifon banc - cymharu prisiau a deall beth sy’n cynnig y gwerth gorau am arian
Defnyddio sgiliau mesur	Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd	- adnabod mai perimedr yw’r pellter o amgylch siâp - defnyddio unedau mesur safonol: - hyd: mesur ar bren mesur i’r ½ cm agosaf - pwysau/màs: defnyddio pwysau 5g, 10g a 100g - cynhwysedd: defnyddio litrau a hanner litrau; mesur i’r 100ml agosaf	- mesur a chyfrifo perimedrau sgwariau a phetryalau - defnyddio pren mesur i fesur i’r mm agosaf a chofnodi drwy ddefnyddio cymysgedd o unedau, e.e. <i>1cm 3mm</i> - defnyddio cloriannau â rhaniadau i bwysu gwrthrychau i’r 5g, 10g, 25g neu’r 100g agosaf - mesur cynwyseddau i’r 50ml neu’r 100ml agosaf - trosi unedau o hyd metrig yn unedau llai, e.e. <i>cm yn mm, m yn cm, km yn m</i>	- mesur perimedrau - defnyddio offer mesur â rhannau 10 hafal rhwng pob brif uned, a chofnodi drwy ddefnyddio nodiant degol, e.e. <i>4.2cm, 1.3kg</i> - defnyddio trawsnewidiadau, e.e. <i>¼ km = 250m</i>	- darllen a dehongli cloriannau neu raniadau ar amrywiaeth o offer mesur - cofnodi mesuriadau mewn ffyrdd gwahanol, e.e. <i>1.3kg = 1kg 300g</i> - defnyddio ieithwedd unedau imperial a ddefnyddir yn feunyddiol, e.e. <i>militiroedd, peintiau</i>
	Amser	- dweud faint o’r gloch yw hi i’r 5 munud agosaf ar gloc analog a chyfrifo faint o amser sydd yna tan yr awr nesaf - darllen oriau a munudau ar gloc digidol 12 awr gan ddefnyddio confensiynau am/pm	- dweud faint o’r gloch yw hi i’r funud agosaf ar glociau analog - darllen oriau a munudau ar gloc digidol 24-awr - amseru a rhoi digwyddiadau yn eu trefn mewn eiliadau - defnyddio calendrau i gynllunio digwyddiadau	- darllen a defnyddio clociau analog a digidol - amseru digwyddiadau mewn munudau ac eiliadau, a rhoi’r canlyniadau mewn trefn - cyflawni gweithgareddau ymarferol sy’n cynnwys digwyddiadau wedi’u hamseru ac egluro pa uned amser sydd fwyaf priodol	- defnyddio a dehongli amserlenni a rhestrau er mwyn cynllunio digwyddiadau a gweithgareddau a chyfrifo fel rhan o’r broses gynllunio - amcangyfrif hyd taith o ran amser - amseru digwyddiadau mewn munudau ac eiliadau i’r degfed eiliad agosaf
	Tymheredd	nodi darlleniadau tymheredd drwy ddefnyddio thermomedrau a dehongli darlleniadau uwch ac is na 0°C		- mesur a chofnodi’r tymheredd lle ceir darlleniadau positif a negatïf - cyfrifo’r gwahaniaeth rhwng gwahanol dymereddau, gan gynnwys rhai lle bydd y tymheredd yn codi ac yn gostwng heibio 0°C	
	Arwynebedd a chyfaint Ongl a safle	- canfod arwynebedd drwy gyfrif sgwariau - defnyddio pedwar pwynt cwmpawd i ddisgrifio cyfeiriad	- adnabod cyfaint mewn cyd-destunau ymarferol - defnyddio wyth pwynt cwmpawd i ddisgrifio cyfeiriad	- cyfrifo, amcangyfrif a chymharu arwynebedd sgwariau a phetryalau drwy ddefnyddio unedau safonol - canfod cyfeintiau drwy gyfrif a dulliau ymarferol eraill - defnyddio cyfesurynnau i bennu lleoliad	- cyfrifo arwynebedd sgwariau a phetryalau - defnyddio cyfeirnodau grid i bennu lleoliad
Defnyddio sgiliau data	Casglu a chofnodi data Cyflwyno a dadansoddi data Dehongli canlyniadau	- cyflwyno data drwy ddefnyddio: - rhestrau, siartiau cyfrif, tablau a diagramau - siartiau bar a graffiau bar llinell wedi’u labelu fesul 2, 5 a 10 - pictogramau lle bydd un symbol yn cynrychioli mwy nag un uned drwy ddefnyddio allwedd - diagramau Venn a Carroll - echdynnu a dehongli gwybodaeth o siartiau, amserlenni, diagramau a graffiau.		- cyflwyno data drwy ddefnyddio: - rhestrau, siartiau cyfrif, tablau, diagramau a thablau amllder - siartiau bar, siartiau data wedi’u rhannu i grwpiau, graffiau llinell a graffiau trawsnewid - echdynnu a dehongli gwybodaeth o ystod gynyddol o ddiagramau, amserlenni a graffiau (gan gynnwys siartiau cylch) - defnyddio cymedr, canolrif, modd ac amrediad i ddisgrifio set ddata.	

Rhifedd Cyfnod Allweddol 3		Blwyddyn 7	Blwyddyn 8	Blwyddyn 9
Llinynnau	Elfennau	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Datblygu ymresymu rhifyddol	Adnabod prosesau a chysylltiadau	- trosglwyddo sgiliau mathemategol ar draws y cwricwlwm mewn amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd - dewis, treialu a gwerthuso amrywiaeth o ddulliau posibl, a rhannu problemau cymhleth yn gyfres o dasgau - blaenoriaethu a threfnu’r camau perthnasol sydd eu hangen er mwyn cwblhau tasg neu gyrraedd datrysiad - dewis strategaeth feddwl neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae’n briodol defnyddio cyfrifiannell - defnyddio cyfrifiannell gwyddonol i gyfrifo’n effeithiol ac effeithlon drwy ddefnyddio’r ystod o fotymau sydd ar gael - nodi, mesur neu gaffael yr wybodaeth sydd ei hangen i gwblhau’r dasg - nodi pa wybodaeth bellach y gellid bod ei hangen a dewis pa wybodaeth sydd fwyaf priodol - dewis mathemateg a thechnegau priodol i’w defnyddio - amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio’r unedau cywir		
	Cynrychioli a chyfathrebu	- egluro canlyniadau a gweithdrefnau yn gywir gan ddefnyddio ieithwedd fathemategol briodol - mireinio’r dulliau o gofnodi gwaith cyfrifo - defnyddio nodiant, symbolau ac unedau mesur priodol, gan gynnwys mesuriadau cyfansawdd - dewis a llunio siartiau, diagramau a graffiau priodol a chanddynt raddfeydd addas - dehongli graffiau sy’n disgrifio sefyllfaoedd bywyd go iawn, gan gynnwys y rheini a ddefnyddir yn y cyfryngau, gan adnabod y gall rhai graffiau fod yn gamarweiniol		
	Adolygu	- dewis a chymhwyso strategaethau gwirio priodol - dehongli atebion yng nghyd-destun y broblem ac ystyried a yw’r atebion yn synhwyrol, gan gynnwys dangosyddion cyfrifiannell, analog a digidol - gwirio a chyfiawnhau canlyniadau neu ddatrysiadau, gan gynnwys trafod risg a siawns lle y bo’n berthnasol - dehongli gwybodaeth fathemategol; defnyddio graffiau, diagramau a data i ddod i gasgliadau, gan gynnwys trafod cyfyngiadau data - defnyddio data i ddod i gasgliadau, a chydabod y gall rhai casgliadau fod yn gamarweiniol neu’n ansicr		
Defnyddio sgiliau rhif	Defnyddio ffeithiau rhif a’r berthynas rhwng rhifau	- darllen ac ysgrifennu rhifau o unrhyw faint a defnyddio’r pedwar gweithrediad a’r cysylltiadau rhyngddynt, e.e. <i>cymhwyso rhannu fel gwrthdro lluosï</i> - adnabod a chymhwyso ffeithiau a strategaethau meddwl allweddol - defnyddio strategaethau priodol ar gyfer lluosï a rhannu, gan gynnwys cymhwyso ffeithiau hysbys - defnyddio’r termau sgwâr ac ail isradd	- adnabod a chymhwyso ffeithiau a strategaethau meddwl allweddol - defnyddio ffeithiau hysbys i gyfrifo rhai eraill, e.e. <i>defnyddio 7 x 6 i gyfrifo 0.7 x 6</i> - defnyddio’r termau ciwb, trydydd isradd a chilyddol	- defnyddio pwerau a deall pwysigrwydd pwerau 10 - dangos ymwybyddiaeth o’r angen am ffurf safonol a’i dangos ar gyfrifiannell
	Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymhareb	- defnyddio cywerthedd ffracsiynau, degolion a chanrannau i gymharu cyfrannau - adnabod bod rhai ffracsiynau yn ddegolion cylchol, e.e. <i>1/3 yw 0.333</i> - cyfrifo canrannau symiau gan ddefnyddio dulliau digyfrifiannell lle y bo’n briodol - defnyddio cymareb a chyfrannedd gan gynnwys graddfeydd map	- defnyddio cywerthedd ffracsiynau, degolion a chanrannau i ddewis y rhai mwyaf priodol ar gyfer cyfrifiad - symleiddio cyfrifiad drwy ddefnyddio ffracsiynau ar eu ffurf symlaf - defnyddio cyfrifiannell i gyfrifo canran, ffracsiwn, degolyn o unrhyw swm lle bo’n briodol - cyfrifo canlyniad cynnydd neu ostyngiad canrannol penodol - defnyddio cymhareb a chyfrannedd i gyfrifo symiau	- defnyddio cywerthedd ffracsiynau, degolion a chanrannau i ddewis y rhai mwyaf priodol ar gyfer cyfrifiad - defnyddio a dehongli cynrychioliadau gwahanol o ffracsiynau, e.e. <i>rhifau cymysg a ffracsiynau pendrwm</i> - mynegi un swm ar ffurf canran swm arall - cyfrifo cynnydd neu ostyngiad canrannol - defnyddio cymarebau a chyfrannedd i gyfrifo symiau
	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig	- defnyddio dulliau ysgrifenedig effeithlon i adio a thynnu rhifau â hyd at 2 le degol - lluosï a rhannu rhifau cyfan 3 digid â rhifau cyfan 2 ddigid, gan ymestyn i luosï a rhannu degolion sy’n cynnwys 1 neu 2 le degol â rhifau cyfan 1 digid - lluosï a rhannu rhifau cyfan â 0.5, 0.2, 0.1 - defnyddio’r drefn gweithrediadau	- defnyddio dulliau ysgrifenedig effeithlon i adio a thynnu rhifau â hyd at 2 le degol - defnyddio dulliau effeithlon i luosï a rhannu rhifau a degolion cyfan, gan gynnwys degolion fel 0.6 neu 0.06 - defnyddio’r drefn gweithrediadau gan gynnwys cromfachau	- defnyddio dulliau ysgrifenedig effeithlon i adio a thynnu rhifau a degolion o unrhyw faint, gan gynnwys cymysgedd o rifau bach a mawr sy’n amrywio o ran nifer y lleoedd degol - lluosï a rhannu rhifau cyfan a degolion - defnyddio’r drefn gweithrediadau gan gynnwys cromfachau a phwerau
	Amcangyfrif a gwirio	- defnyddio amrywiaeth o strategaethau i wirio cyfrifiadau gan gynnwys gweithrediadau gwrthdro, cyfrifiadau cyfwerth a rheolau rhanadwyedd - talgrynnu er mwyn amcangyfrif atebion - cyflwyno atebion hyd at nifer penodedig o leoedd degol	- talgrynnu er mwyn amcangyfrif atebion hyd at nifer penodedig o ffigurau arwyddocaol - cyflwyno atebion hyd at nifer penodedig o ffigurau arwyddocaol	- amcangyfrif a brasamcanu cyfrifiadau, a’u cyfiawnhau - dewis y lefel briodol o gywirdeb wrth gyflwyno atebion
	Rheoli arian	- defnyddio elw a chollod mewn cyfrifiadau prynu a gwerthu - deall y manteision a’r anfanteision sy’n gysylltiedig â chyfrifon banc, gan gynnwys cardiau banc - gwneud penderfyniadau gwybodus yn ymwneud â gostyngiadau a chynigion arbennig	- gwneud cyfrifiadau mewn perthynas â TAW, cynilo a benthycu - gwerthfawrogi egwyddorion sylfaenol cyllidebu, cynilo (gan gynnwys deall adlog) a benthycu	- cyfrifo gan ddefnyddio arian tramor a graddfeydd cyfnewid - deall y risgiau sy’n gysylltiedig â gwahanol ffyrdd o gynilo a buddsoddi - disgrifio pam bod yswiriant yn bwysig a deall effaith peidio â threfnu yswiriant
Defnyddio sgiliau mesur	Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd	- canfod perimedrau siapiau ag ochrau syth - darllen a dehongli graddfeydd ar amrywiaeth o offer mesur - trosi rhwng unedau’r system fetrig a gwneud cyfrifiadau	- defnyddio unedau mesur cyffredin, trosi rhwng unedau cysylltiedig yn y system fetrig a gwneud cyfrifiadau - defnyddio cywerthoedd metrig bras ar gyfer unedau imperial a ddefnyddir bob dydd	- canfod beth yw cylchedd cylchoedd - creu cysylltiadau rhwng cyflymder, pellter ac amser
	Amser	- mesur a chofnodi amser, i’r canfed eiliad agosaf - defnyddio parthau amser	- dehongli ffracsiynau eiliadau’n briodol - defnyddio amserlenni a pharthau amser i gyfrifo amser teithio	
	Tymheredd	cofnodi’r tymheredd mewn graddfeydd tymheredd priodol	trosi’r tymheredd rhwng graddfeydd tymheredd priodol	trosi’r tymheredd rhwng graddfeydd tymheredd priodol
	Arwynebedd a chyfaint Ongl a safle	- defnyddio fformiwlâu i gyfrifo arwynebedd petryalau a thrioglau - mesur a lluniadu onglau	- cyfrifo arwynebeddau siapiau cyfansawdd (e.e. <i>gan gynnwys petryalau a thrioglau</i>) a chyfaint solidau syml (e.e. <i>ciwbiau a chiwboidau</i>) - defnyddio cyfeiriant cwpawd a chyfeirnodau grid i bennu lleoliadau	- canfod beth yw arwynebedd cylchoedd - cymhwyso dealltwriaeth o gyfeiriant ac o raddfa i ddehongli mapiau a chynlluniau, ac i greu cynlluniau a lluniadau wrth raddfa
Defnyddio sgiliau data	Casglu a chofnodi data Cyflwyno a dadansoddi data Dehongli canlyniadau	- casglu eu data eu hunain ar gyfer arolwg syml, e.e. <i>drwy lunio holiadur</i> - llunio tablau amllder ar gyfer setiau data, wedi’u rhannu’n grwpiau lle bo’n briodol, mewn cyfyngiadau dosbarth cyfartal (rhoddir y grwpiau i’r dysgwyr) - llunio ystod eang o graffiau a diagramau i gyflwyno’r data ac i adlewyrchu pwysigrwydd graddfa - dehongli diagramau a graffiau (gan gynnwys siartiau cylch) - defnyddio cymedr, canolrif, modd ac amrediad i gymharu dau ddosraniad (data arwahanol).	- cynllunio sut i gasglu data er mwyn profi rhagdybiaethau - llunio ystod eang o graffiau a diagramau i gynrychioli data arwahanol a di-dor - llunio tablau amllder ar gyfer setiau data mewn cyfnodau dosbarth cyfartal, gan ddewis grwpiau fel y bo’n briodol - llunio graffiau i gyflwyno data, gan gynnwys diagramau gwasgariad er mwyn ymchwilio i gydberthynas - dehongli diagramau a graffiau er mwyn cymharu setiau data - defnyddio cymedr, canolrif, modd ac amrediad i gymharu dau ddosraniad (data di-dor).	- profi rhagdybiaethau, gan benderfynu ar y ffordd orau o gofnodi a dadansoddi gwybodaeth o setiau data mawr - llunio a dehongli graffiau a diagramau (gan gynnwys siartiau cylch) i gyflwyno data arwahanol neu ddi-dor, gyda’r dysgwr yn dewis graddfa briodol - dewis a chyfiawnhau’r ystadegau sydd fwyaf addas ar gyfer y broblem, gan ystyried gwerthoedd eithaf (allanolynnau) - archwilio canlyniadau’n feirniadol, dewis ystadegau, a chyfiawnhau’r dewis hwnnw gan adnabod cyfyngiadau unrhyw ragdybiaethau a’u heffaith ar y casgliadau a geir - defnyddio offer a dulliau mathemategol priodol i luniadu’n fanwl gywir.

Rhifedd Cyfnod Allweddol 4		Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Ymestyn
Llinynnau	Elfennau	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Datblygu ymresymu rhifyddol	Adnabod prosesau a chysylltiadau	- trosglwyddo sgiliau mathemategol ar draws y cwricwlwm mewn amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd - dewis, treialu a gwerthuso amrywiaeth o ddulliau posibl, a rhannu problemau cymhleth yn gyfres o dasgau - blaenoriaethu a threfnu’r camau perthnasol sydd eu hangen er mwyn cwblhau tasg neu gyrraedd datrysiad - dewis strategaeth feddwl neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae’n briodol defnyddio cyfrifiannell - defnyddio cyfrifiannell gwyddonol i gyfrifo’n effeithiol ac effeithlon drwy ddefnyddio'r ystod o fotymau sydd ar gael - nodi, mesur neu gaffael yr wybodaeth sydd ei hangen i gwblhau’r dasg - nodi pa wybodaeth bellach y gellid bod ei hangen a dewis pa wybodaeth sydd fwyaf priodol - dewis mathemateg a thechnegau priodol i’w defnyddio - amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio’r unedau cywir		
	Cynrychioli a chyfathrebu	- egluro canlyniadau a gweithdrefnau yn gywir gan ddefnyddio ieithwedd fathemategol briodol - mireinio’r dulliau o gofnodi gwaith cyfrifo - defnyddio nodiant, symbolau ac unedau mesur priodol, gan gynnwys mesuriadau cyfansawdd - dewis a llunio siartiau, diagramau a graffiau priodol a chanddynt raddfeydd addas - dehongli graffiau sy’n disgrifio sefyllfaoedd bywyd go iawn, gan gynnwys y rheini a ddefnyddir yn y cyfryngau, gan adnabod y gall rhai graffiau fod yn gamarweiniol		
	Adolygu	- dewis a chymhwyso strategaethau gwirio priodol - dehongli atebion yng nghyd-destun y broblem ac ystyried a yw’r atebion yn synhwyrol, gan gynnwys dangosyddion cyfrifiannell, analog a digidol - gwirio a chyfiawnhau canlyniadau neu ddatrysiadau, gan gynnwys trafod risg a siawns lle y bo’n berthnasol - dehongli gwybodaeth fathemategol; defnyddio graffiau, diagramau a data i ddod i gasgliadau, gan gynnwys trafod cyfyngiadau data - defnyddio data i ddod i gasgliadau, a chydnabod y gall rhai casgliadau fod yn gamarweiniol neu’n ansicr		
Defnyddio sgiliau rhif	Defnyddio ffeithiau rhif a’r berthynas rhwng rhifau	defnyddio a dehongli rhifau ar ffurf safonol o fewn cyfrifiad		
	Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymhareb	defnyddio lluosrifau fel modd effeithiol wrth weithio gyda chanrannau, e.e. <i>lluosi ag 1.2 i gynyddu swm gan 20%</i>	defnyddio a deall y syniad o ganrannau gwrthdro i ddod o hyd i’r swm gwreiddiol	defnyddio a deall cymarebau a chyfrannedd gyda 2 ddimensiwn
	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig			
	Amcangyfrif a gwirio		adnabod a diffinio cyfyngiadau ar gywirdeb mesuriadau	adnabod a diffinio cyfyngiadau ar gywirdeb mesuriadau.
	Rheoli arian	- deall a dangos y broses o gyfnewid arian tramor - deall a chyfrifo treth incwm	defnyddio a deall dulliau effeithlon o gyfrifo adlog	
Defnyddio sgiliau mesur	Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd	deall a defnyddio amrywiaeth o fesurau cyfansawdd	deall a defnyddio amrywiaeth o fesurau cyfansawdd.	
	Amser			
	Tymheredd			
	Arwynebedd a chyfaint Ongl a safle	gwneud newidiadau cymesur i gynlluniau 2 ddimensiwn.		
Defnyddio sgiliau data	Casglu a chofnodi data Cyflwyno a dadansoddi data Dehongli canlyniadau			